

SLOVENSKI NAROD.

Najbolj vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograde dežele za vsako leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterstopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

SLOVENSKI NAROD

Velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Četrta leta . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90

Pošiljanje na dom se računa za vse leto 2 K.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrta leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnevom nakratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Lst se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Kaj pa to?

Obrekovalna kampanja, ki so jo začeli ljubljanski Nemci, da bi se maščevali zaradi zadnjih demonstracij, postaja čedalje zanimivejša. Bode-li Nemci donesla tistih uspehov, ki jih morda pričakujejo, ni gotovo, da pa bo nam Slovincem vendar v nekem oziru koristila, ker se z njo razvne narodna zavednost in narodna energija, o tem ni dvomov.

Danes naj zabeležimo novo epizodo iz te obrekovalne kampanje.

„Ostdeutsche Rundschau“ je priobčila dne 25. junija dopis iz Ljubljane, v katerem se bavi z ljubljanskimi gimnazijami in njihovimi profesorji. Ta dopis je ena sama podlost.

Slovenskim gimnazijcem se očitajo, da so silno surovi in da preganjajo svoje nemške sošolce tako, da se ti reveži ne upajo pokazati svojega nemškega mišljenja. Seveda se slovenskim dijakom tudi očitajo, da so bili glavni sodelavci pri zadnjih protinemških demonstracijah.

Kričda na vsem tem pa se pripisuje profesorjem, češ, da je to sad njihove vzgoje. Profesorjem se očitajo, da

ne ravna enako z dijaki, da s slovenskimi dijaki drugače postopajo, kakor z nemškimi. To pa se ne očitajo samo slovenskim profesorjem, marveč tudi dvema nemškima. Slednja sta celo storila strašno hudodelstvo, da dijakom ne dovolujeta v šolskih nalogah proslavljati — Bismarcka!

Kako rečeno — ves dopis je ena sama podlost, namen pa je pri tem delati propagando za ustanovitev samonemške gimnazije v Ljubljani. V to svrhu nasvetuje dopisnik, da naj se slovenske paralele I. drž. gimnazije priključijo II. drž. gimnaziji in — nemška želja bo uresničena.

Na te laži in na ta natolecvanja odgovorili bomo s tem, da navedemo nekaj avtentičnega, kar pojasni šolske razmere v Ljubljani, kar pokaže v pravi luči profesorje in nemške dijake. Hoteli smo to zamočati, a ta sklep smo opustili, ko smo dobili v roke zgoraj omenjeni dopis v „Ostdeutsche Rundschau“.

Dne 7. junija je bila v Ljubljani znana turnerska slavnost. To je bila politična demonstracija prve vrste in sicer vzlic udeležbi oficirjev vsenemška demonstracija. Te demonstracije se je udeležilo tudi nekaj 20 realcev. Udeležili so se „Frühshoppna“ pijančevali v senci frankfurtske zastave, prepevali „Die Wacht am Rhein“ in končno siloma branili oblastveno ukazano snetje vsenemških zastav in poteptali cesarsko zastavo.

Ko bi slovenski dijaki storili kaj takega, bi bila vsa nemška birokracija na nogah in bi ne mirovala prej, dokler bi dotični ne bili pripravljeni v nesrečo. Pri nemških dijakih pa je drugače. To se je eklatantno pokazalo v tem slučaju, kajti profesorski zbor ljubljanske realke je sklenil, da se omenjenim dijakom zaradi rečenih dogodkov ne da ukor. Profesorski zbor ni hotel niti ukora dati dijakom, ki so poteptali cesarsko zastavo, torej smatra njih početje za dobro in dopustno.

To je naš odgovor na laži v „Ost

deutsche Rundschau“. To smo odgovorili za sedaj, ker stvar s tem še ni končana in garantiramo, da se znani „Vertuschungssystem“, ki sicer pri nemških dijakih vedno izborni funkcionira, kakor smo videli svoj čas pri tajni bismarck-družbi, to pot ne obnese.

Združenje nemških strank in slovensko časopisje.

Predno je bila poslanska zbornica odslovljena, so se nemški nacionalci, nemški liberalci, ustavoverni veleposestniki in krščanski socialisti združili v zvezo, ki naj postane jedro parlamentarne večine in ki ima nalogo, zagotoviti nemško gospodstvo v naši državni polovici. To je dogodek, ki se ne sme podcenjevati, ki je zlasti važen za nas Slovence, kajti Nemci bodo dobivali plačilo za svoje podpiranje vlade na naše stroške. Umevno je zato, da zaslužijo v tem slučaju časniški glasovi posebno pozornost, saj je iz njih razvideti, kak utis je napravil ta dogodek na Slovenskem in kako je mnenje glede obrambe.

„Slovenec“ je priobčil o tem dogodku članek, v katerem pravi med drugim:

»Kaj je sedaj dolžnost slovenskih strank z ozirom na to dejstvo? Odgovor je: Contra! Dolžnost je čeških, jugoslovanskih, poljskih in rusinskih poslancev, da se združijo v ožjo zvezo in branijo svoje postojanke, ki jih že izpodjeda nemško valovje. Ta slovenska liga ne bi smela imeti agresivnega značaja in namena, marveč le defenzivni. Pripravljeni bi morali biti za obrambo proti vsem nameram in nakanam.

Štiri nemške stranke v kvadrigr štejejo 138 mož; ako jim prištejemo še 4 nemške agrarce, 12 divjakov in 16 Vsenemcev, so močni 170 mož.

Slovenskih poslancev pa je skupaj v raznih klubih 171; ako prištejemo še 17 članov češkega veleposelstva, bi bila slovenska desnica močna 188 mož. Odločevali bi torej

Rumuni, Italijani, socialni demokratje in moravska troperska deteljica.

Ker pa rumunski poslanci v narodnih vprašanjih glasujejo skoraj vedno z desnico, istotako tudi socialni demokratje, Italijani pa z levico, odločeval bi končno le katoliški centum, kar se je zadnja leta tudi večkrat zgodilo.

Ta račun se nam ne zdi prav pravilen, kajti tudi nemški centum se je na usta poslanca Hagenhofera, ki je vendar eden najzmernejših nemških klerikalcev, izrekel tej novi nemški zvezi prijazno, tako da obsega ta zveza pravzaprav vse nemške frakcije od prve do zadnje. Razcepljena desnica stoji torej danes skupini nasproti, ki je v marsičem podobna nekdanji celotni nemški levici pod vodstvom Plenerja. Razložek je v bistvu le ta, da obstoji zdaj levica iz posamičnih strank, ki se doma za pejšo ometavajo s psovskami, in pa da jej je na čelu namesto Plenerja Derschatta. Stališče današnje levice nasproti Slovanom bo isto, kakor je bilo nekdanj in tudi ni dvoma, da bo postopala prav tako enotno in brutalno kakor nekdanj. Res je sicer, da so hodile nemške stranke že doslej roka v roki v vseh vprašanjih, kiso zadevala narodnostne interese nemškega naroda in interese centralistiškega sistema. Toda Nemci so umeli, kolik pomen in kolika moralna moč je tudi v formalnem združenju in kolike koristi more biti skupen izvršni organ. Med tem, ko se levica raliira, nam daje desnica žalostno sliko razcepljenosti in neodločnosti. Ako bi govorili o needinosti jugoslovanskih poslancev, bi bilo toliko, kakor da nosimo vodo v Donavo. Lueger se je združil s Völkrom: Šusteršič se s Tavčarjem seveda ne more! Toda Nemci so nam dali s svojo praktično solidarnostjo dober vzgled tudi v drugem oziru. Jugoslovanski poslanci so vršili doslej zmirom vestno in pošteno dolžnost, ki jim jo nalaga slovenska vzajemnost Stali so Čehom ob strani v njih

boju, da bi jim bilo časih morda ljubše, če bi se vodil boj proti vladi in ne direktno proti obstanku parlamenta. Ta solidarnost pa je bila preveč enostranska. V politiki je vrhovno načelo: »roka roko umiva« in to načelo se ni vedno izvrševalo. Ta čut mora navdajati vsakogar, da bi Jugoslovani, to je narod, ki ima največ opravičenih zahtev, zato, ker ima najmanj pravic, dosegli lahko mnogo več v teh dolgoletnih parlamentarnih bojih, ako bi tudi drugi izpolnjevali načelo slovenske vzajemnosti tako vestno, kakor so ga izpolnjevali Jugoslovani. V to svrhu resnično vzajemnega delovanja pa bi bil neobhodno potreben skupni izvršni organ, ki bi dajal direktno za vzajemno postopanje. Potem šele bi bilo pričakovati, da se bo postopalo resnično vzajemno za vzajemne interese, ne pa le vedno za interese enega samega zaveznika. Tako bi dobila slovenska solidarnost praktičnejšo podlago in bi rodila pač tudi praktičnejše vspehe.

»Soča« je tudi izpregovorila o združenju nemških strank in sicer pravi: Nasproti nemški »gemeinbürgschaft« bi pač morali postaviti avstrijski Slovani slovensko vzajemnost. Severni in južni Slovani bi morali stati nasproti nemški trdnjavi bok ob boku; vsi za enega, eden za vse, potem bi mogli računati na vspehe nasproti Nemcem. Tako pa smo razkosani in raztreseni in položaj je tak, da bržčas še dolgo ne pride do zaželjene slovenske vzajemnosti; morda bi kak dogodek posebne vrste mogel učinkovati v prilog nje! Poljaka je že tako težko spraviti pod slovensko streho, v Čehih vre ter si iščejo pomoči iz zagat po možeh, ki niso naziranja mladočeške stranke, pri nas Jugoslovanih pa je tako vse narobe. Dokler bo stal en Šusteršič na čelu večine jugoslovanskih poslancev, ni niti misliti na kako resno skupnost med jugoslovanskimi in severoslovanskimi državnimi poslanci. Klerikalci so brez pravega narod-

LISTEK.

Laž.

Ruski spisal Leonid Andrejev.

I.

»Lažeš! Jaz vem, da lažeš!«

»Čemu tako kričiš? Ali se naju mora slišati?«

In tudi to je lagala; kajti jaz sploh nisem kričal, temveč govoril čisto polahko, tiho in beseda »laž« je sikala kakor mala kača.

»Jaz te ljubim!« je nadaljevala, ti mi moraš verjeti! Ali te moje besede ne prepričajo?«

In poljubila me je. Ko sem jo pa hotel objeti in pritisniti nase, je ni bilo več. Zapustila je mračni hodnik in šla tja, kjer se je veselica bližala svojemu koncu. Kako sem mogel vedeti, kje je bilo! Rekla mi je, naj pridem tja, in šel sem in videl, kako so se celo noč pari vrtili. Nihče ni prišel k meni, nihče me ni nagovoril. Vsem tuj sedel sem v kotu zraven godcev. Ravno name je bila obrnjena odprtina velike trompete,

in iz nje je tulil nekdo — in se smejal vsake dve minuti odsekano in razkavo: ho-ho-ho.

Od časa do časa bližal se mi je bel, dehteč oblak. To je bila »ona«. Ne vem, kako se ji je posrečilo, me ljubkovati, ne da bi ljudje zapazili; toda na kratko sekundo pritisnila se je njena rama na mojo in kratko sekundo sem videl, če sem povedal oči, njen beli vrat v okviru bele obleke in če sem oči dvignil, videl sem profil tako bel, tako strog in pošten, kakor zamišljenega angelja na grobnem spomeniku katkega pozabljenega človeka. In njene oči sem videl: velike, lepe, mirne, luči žejne oči. V ozkem, višnjevem okvirju svetila se je črna zenica, in kakor dolgo sem tudi gledal vanjo, ostala je vedno tako črna, tako globoka in neprodina. Morda so se moje oči potopile samo tako dolgo vanjo, da je srce komaj zamoglo enkrat utrepniti; toda nikdar nisem razumel tako globoko in s tako grozo, kaj je neskončnost, nikdar je nisem občutil s tako silo. S strahom in bolestjo sem čutil, kako se je vse moje življenje v tenkem žarku zliło v njene oči, da

sem postal sam sebi skoro tuj, prazen in brez moči — skoro mrtev. Potem je šla od mene, med tem ko je nesla moje življenje seboj, in plesala zopet z onim velikim, ošabnim in lepim možem. Vsako malenkost sem študiral na njem: obliko njegovih čevljev, širokost njegovih vzdignjenih ramen, ednakomerno črto posameznega oddeljenih pramen las — in on s svojimi mirnimi, nič videčimi pogledi pritisnil me je skoro v steno notri, in postal sem ravno tako ploščat, eksistiral sem ravno tako malo za oči, kakor stena sama.

Ko so sveče polagoma ugasnile, šel sem proti njej in rekel:

»Čas je odpeljati se proč. Jaz vas bom spremil.«

Bila je začudena:

»Toda jaz se peljem vendar z njim«, in pokazala je na onega velikega in lepega moža, kateri naju ni pogledal. Potem me je peljala v neko prazno sobo in me poljubila.

»Lažeš«, rekel sem tiho, tiho.

»Danes se bova videla. Moraš priti«, odgovorila je.

* * *

Ko sem se peljal domov, gledalo je izza streh zeleno, mrzlo jutro. In na vsi cesti sva bila sama midva: moj kočijaž in jaz. On je sedel s povešeno glavo in zagrnenim obrazom in za njim sem sedel jaz s povešeno glavo in z do oči zagrnenim obrazom. In kočijaž je imel svoje misli in jaz svoje, in tam za debelimi zidovi je spalo tisoče ljudi, in tudi ti so imeli svoje sanje in misli. Misli sem na »njo« in nato, da laže; misli sem na smrt, in zdelo se mi je, da so ti v mrak zagrneni zidovi že videli mojo smrt in da so zato tako mrzli in napeti. Ne vem, na kaj je mislil moj kočijaž. Ne vem, o čem so oni, ki so bili skriti za zidovi, sanjali. Toda tudi oni niso vedeli, na kaj sem jaz mislil in o čem sem sanjal.

Tako smo se peljali po dolgih ravnih cestah in jutro je vstalo izza streh in vse na okolu je bilo mirno in belo. Dehteč, mrzel oblak se je približal, in meni ravno v uho se je smejal nekdo, ho-ho-ho.

II.

Lagala je. Ni prišla in jaz sem čakal zaman. Siv, ravno zmrzel

mrak sputil se je od temnega neba doli in jaz nisem zapazil, kedaj je mrak postal večer, kedaj večer noč, mislil sem, da je vse samo ena sama dolga noč. Z enoličnimi, enakomernimi koraki dolgega pričakovanja hodil sem gori in doli. Nisem šel blizu k visoki hiši, v kateri je stanovala moja ljubica; nisem šel proti steklenim hišnim vratom; hodil sem samo z enakomernimi koraki na nasprotni strani gori in doli, sem in tja. In če sem šel tja, se moje oči niso ganile od steklenih vrat, in če sem šel nazaj, postal sem dostikrat in obrnil glavo proti vratom. Potem me je bodel sneg s svojimi koničastimi, mrzlimi iglami, da so se mi zadržle prav do srca in je ranile z bolestjo in jezo brezvspešnega pričakovanja. Od svetlega severa do temnega juga podil se je mrzel zrak, žvižgajoč igral se je na z ivjem pokritih strehah, in od tam doli privršč tepel je moj obraz z ostrimi malimi snežinkami in trkal neprestano na šipe praznih svetilk, v katerih se je zvijal samotni, od mraza trepetajoč, rumen plamen. In jaz sem obžaloval samotni plamen, ki živi

nostnega čuta, njim je le za katoličnem. Za katoliške zveze so uneti, gorijo le za »katoliške« moke, narodnost jim je deveta briga, le za pesek v oči jo znajo od slučaja do slučaja imenitno porabiti. Svojo ljubezen do katolicizma in nenaklonjenost nacionalizmu je pokazal zopet enkrat te dni eklatantno ljubljanski »Slovenec«, ko je ves gorel za to, da bi pri ožjih volitvah v nemški državni zbor zmagali katoliški možje iz centra proti Poljakom. Zato je umevno, da dokler bode vodil dr. Šusteršič večino jugoslovanskih poslancev, ni misliti na to, da bi prišlo do kake vzajemnosti med Slovani v narodnostnih vprašanjih. Naši klerikalci so žrtvovali narodnostni čut klerikalizmu, katoliško, to je alfa in omega njihove politike, to so že dokazali nešteto krat. Potem pa ustanovljaj s takimi ljudmi slovansko vzajemnost, ki se bo borila za narodnostna vprašanja! Potem pa se čudi, da ne dosežemo ničesar, da ne znamo izkoristiti nikakega položaja, ko pa tisti goreči bojovníki »za katoliško reč«, katere je poslalo dobro jugoslovansko ljudstvo na Dunaj, stojijo apatično nasproti nevarnostim, ki nam pretijo v vedno in vedno večji meri v narodnostnih in s temi v gospodarskih ozirih, ter iščejo le, kje bi bila vera v nevarnosti! Tla za slovansko vzajemnost so torej jako neugodna, ali baš sedanjí čas kliče glasno po slovanski vzajemnosti, ki bi se postavila po robu oholi nemški »gemein bürgschaft«, v kateri pa se nahajajo tudi nemški klerikalci, ki se razločujejo od naših prav v tem, da so tako zagrizeni Nemci kakor Schönerer, dočim so naši samo katoliki. Prav sedaj bi se moralo izvršiti tako združenje, ki bi prisililo vladu, da nastopi druga pota, in ako noče, da se strmoglaví Körberja, ki je sokriv na splošnem neznosnem sedanjem stanju v državi. Ali kako, kako?! To je težko vprašanje. Jezikovno vprašanje se rešuje enostransko, le za sever, no, pač tudi radi tega, ker ni prave slovanske vzajemnosti, in ker te dni, brez dvoma v sedanjem položaju Jugoslovani ostanemo tam, kjer poprej, in boj se bo bil le med Čehi in Nemci izven parlamenta in v parlamentu še nadalje. Nemci se združujejo, Slovani pa gledamo ter čakamo, kdaj nas Teyton zopet udari s kako krivico. Taka je slika položaja. Seve, dokler bomo pošiljali na Dunaj Šusteršiče in Gregorčiče, in dokler se bodo s temi bratili bratje iz Dalmacije, ni misliti na one srčne vezi, katere bi morale nas vezati s Čehi. Preobrat se mora izvršiti iz ljudstva ven. Ljudstvo mora umeti, kdo in kakšen mora biti poslanec; to pa more le, ako začne več misliti in manj — moliti!

Po vseh teh izjavah se vleče kot rudeča nit misel o združenju slovanskih poslancev v obrambo proti nemškemu naklepom.

Samo ponoči in mislil, da bo kmalu utihnilo življenje na cestah; potem pojdem tudi jaz proč, in samo snežinke bodo nadaljevale na praznem prostoru svojo igro, in samo rumen plamen bo trepetal in se zviljal — v samotni in mrazu.

Čakal sem, in »ona« ni prišla. In mislil sem, da sva si samo samotni plamen in jaz drug drugemu slična, samo da moja svetilka ni bila prazna, kajti na prostoru, katerega sem premeril s svojimi koraki, pokazali so se včasih ljudje. Rasli so tiho za mojim hrbtno navzgor, veliki in temni zdrsnili so mimo mene in zginitili hipno, postajajoč sivi, kot da bi bili strahovi za voglom belega poslopja. In zopet so se prikazali izza vogla, prišli mimo mene in zginitili hipno, postajajoč sivi, kot da bi bili strahovi za voglom belega poslopja. In zopet so se prikazali izza vogla, prišli mimo mene in zginitili hipno, postajajoč sivi, kot da bi bili strahovi za voglom belega poslopja. In zopet so se prikazali izza vogla, prišli mimo mene in zginitili hipno, postajajoč sivi, kot da bi bili strahovi za voglom belega poslopja.

Morda bo še prilika, da povemo tudi mi svoje mnenje v tem oziru.

Politični položaj v Avstriji in na Ogrskem.

Dr. Körber si je že domisljeval, da je v parlamentarnih zadevah mojster proti ogrskim kolegom. Vse je šlo v Avstriji primeroma gladko, nagodbeni in carinski odsek sta doglala svoji nalogi do visokih paragrafov, dočim na Ogrskem vsled obstrukcije niti razprav še prijeti niso mogli. Nič ni tedaj delalo Körberju prevelikih skrbi, ko se je parlament utrudil ter so se oglasili Čehi z obstrukcijo. Saj je bil parlament s delom daleč naprej pred ogrskim, a nerešene zadeve pa lahko dožene § 14.

V tistem trenutku pa se je list prevrgel. Ogrska obstrukcija je nenadoma kapitulirala, pravzaprav je pred obstrukcijo kapituliral novi ministrski predsednik Khuen Hedervary. Škodoljnost je sedaj na ogrski strani. Po odpravljenih ovirah bo začel ogrski parlament s podvojeno silo delovati ter bo vsekakor rešil carinski tarif in trgovinsko pogodbo že v nekaterih sejah. Ker je tudi v nagodbi Ogrska tisti del, ki jemlje, je zanjo nagodba politično vprašanje, ki se bo istotako na kratko rešilo. In tedaj bi bila dolžnost tudi avstrijskega parlamenta, da te zadeve istočasno reši. Toda Avstrija nima svojega parlamenta skupaj ter se tudi ne pusti sklicati k poletnemu zasedanju, a § 14. pa Ogrje ne priznajo pravice, da bi nagodbo uveljavil.

V tem se je ravno pokazalo, kako se razločuje ogrski parlament od avstrijskega. Ogrska obstrukcija se nikakor ne da primerjati s krizo v avstrijskem parlamentu. V Avstriji je ni stranke, ki bi ne imela svoje posebne želje preko centralnega parlamenta, dočim je bila ogrska obstrukcija le krajevnega in začasnega značaja. Ko pa se je odstranil vzrok — brambna predloga — je obstrukcija tudi dosegla svoj cilj ter se takoj spoprijaznila z delovanjem v parlamentu.

Z novo vlado nastopijo v ogrskem parlamentu tudi nove konstelacije. Skupina starih liberalcev se razpusti ter bodo podpirali njeni dosedanjí člani Khuenovo vladu. Tudi v neodvisni stranki se mnogo spremeni, tako da lahko nova vlada nastopi z velikimi upi.

Kaj uče pruske volitve?

Le tri skupine so prišle močne iz volilnega boja: socialni demokratje, klerikalni centrum in Poljaki. Centrumu je pripomogla historična veljava, katere pa danes že davno nima več in pa dejstvo, da je tudi na Nemškem kmečko ljudstvo »Stimmvieh« raznih župnikov kakor pri nas na Slovenskem. Centrum se tedaj za svoje mandate ne more zahvaliti notranji organizaciji in zavednosti volilcev. Računati imamo tedaj le s socialnimi demokrati in Poljaki. Pri teh dveh strankah pa se lahko s mirno vestjo reče, da jima je do zmage pripomogel neposredno sam cesar Viljem z znanim svojim lanskim ščuvanjem proti socialnim demokratom in razburil ne le pristaše soc. demokratov, temuč tudi vse one trezne sloje, ki že zdavno natihoma obsojajo cesarjevo vmešavanje v strogo strankarske zadeve. Le mal del izmed onih milijon glasov, ki so jih pridobili pri zadnjih volitvah socialni demokratje, se dejansko priznava k socialno-demokratski stranki. To je bilo temveč očitno maščevanje meščanskih krogov proti gostobesednemu svojemu vladarju. In tak pojav v ustavni državi ima zelo nevarno znamenje. Poljaki so dosedaj prav malo neprimlik delali pruski osrednji vladi. Posebno v vzhodni Šleziji so se vedli Poljaki povsem pasivno. Ako so se priučili nemščini, so celo pozabljali, da imajo svoj materin jezik. Tudi tu je bilo treba nemškega cesarja z njegovo poznansko politiko, da je zbudil v Poljakih samozavest in upor. Za začetek sicer ni veliko trije novi mandati, a to je ravno le začetek. Nemška vlada, posebno še nemški cesar bodeta morala spregle-

dati, da njun poklic ni nasilno germaniziranje, da je tudi glede vsake stranke treba priznavati načelo »sum cuique«.

Politične vesti.

— Nova nemška stranka. Poslanci Kasper, Pacher, Schreiter, dr. Tschan in Wolf so si ustanovili »svobodno vsenemško združitev«. Nova stranka se bo šele posvetovala z nemško ljudsko stranko, ako sploh pristopi k novi nemški organizaciji.

— Ministrski svet, ki je imel zaporedoma dvakrat posvetovanje, se je bavil z rekrutnim zakonom, nagodbo in carinskim tarifom. Vseled odnehanja ogrske vlade, se bo tudi v Avstriji morala predružititi že sprejeta vojna predloga. Ogrski ministrski predsednik Khuen Hedervary pa tudi nadalje vztraja pri tem, da mora ogrski parlament še v tem zasedanju rešiti nagodbene predloge in avtonomni carinski tarif. Vseled tega pa nastane tudi za Körberja potreba, da skliče v kratkem znova državni zbor. To pa bi bilo brezuspešno, dokler se ne sklene s Čehi mir.

— Ministrska kriza? Različne vesti se razširjajo glede krize v Körberjevem kabinetu. Z ene strani se trdi, da je odstop brambovskega ministra grofa Welsersheimba nespremenljiv in da je vojni minister Pitreich že celo prosil cesarja, naj ga odstavi, a cesar ga je prozil, naj še ostane. Z druge strani se zopet razglša, da tudi dr. Körber namerava odstopiti. Toda kriza nastopi šele v jeseni, prej pa odstopita finančni minister vitez Böhm-Bawerk zaradi zakona o sladkornem kontingentiranju ter češki minister dr. Režek zaradi stališča čeških poslancev.

— Novi minister za Hrvaško dr. Tomašić, je še le 39 let star ter slovi kot posebni zaupnik bivšega bana Khuena Hedervarya, katerega je tudi šele nedavno pral v ogrski zbornici. Prvotno je bil vseučilišni profesor, pozneje pa banov tajnik.

— Italijanska zbornica je sprejela šestmesečni budgetni provizorij, dočim je budgetni odsek dovolil le enomesečni budgetni provizorij.

— Gališkim deželnim maršalom je imenovan grof Stanislav Badeni.

— Umrli je sekijski načelnik v poljedelskem ministrstvu Friderik baron Trauttenberg.

— Dopolnilne volitve na Nemškem. V soboto sta se vršili še dve dopolnilni volitvi. V Detmoldu je izvoljen pristaš svobodne ljudske stranke, v Homburgu pa baurbündler.

— Nemiri v Macedoniji. Turška vlada je naznanila avstro-ogorskemu in ruskemu poslaniku, da je 80 mož broječa četa iz Bolgarske odvedla in umorila občinskega predstojnika iz Lesko (okraj Džumaja), ker je podpiral turške oblasti. V vasi Dirtovče so komitači umorili bolgarskega duhovnika Ligorja. Pa tudi duhovnik Demetrius, ki je za umorjenega služil mašo zadušnico, je bil umorjen. Na progi Solunj Carigrad se je razpočila dinamična bomba ter razrušila progo in lokomotivo. Oseba ni nobena ponesrečila.

— Ministrska kriza na Grškem. Novo ministrstvo je takole sestavljeno: Theodokis predsedstvo in zunanje zadeve, Levidis notranje ministrstvo, Lombardos nauk, Kalageropoulos pravosodstvo, Stenopulos kultus, Simopulos finance in Grivas vojno.

— Vesti o odstopu črnogorskega prestolonaslednika Danila na korist bratu Mirku, so popolnoma izmišljene. Princ Danilo in njegova soproga Milica-Jutta se temveč prav resno pripravljata za prestol.

— Med Rusijo in Severno Ameriko je prišlo do resne diplomatske krize. Ameriška vlada je namreč odposlala Rusiji pretestno noto ameriških židov proti preganjanju židov v Kišenevu. Rusija skoraj

gotovo zaradi tega odpokliče svojega poslanika iz Washingtona.

Dopisi.

Z Bleda. Brali smo v »Slovenec« popis slavnosti, ki se je vršila pri blagoslovljenju vogelnega kamna naše nove cerkve. Vse je bilo prav lepo, samo naš nadučitelj se slavnosti ni udeležil, zato se dopisnik strastno zaganja v njega. Ali je že pozabil dopisnik, kako ste ga preganjali in mu grenili življenje skozi dolgo vrsto let in še danes nima miru pred vami. Še lani ob birmi ga je škof s prižnice napadel, če tudi ne naravnost, ko je govoril zoper bralno društvo, čegar predsednik in duša je ravno nadučitelj Rus. V zahvalo za razne napade naj pa hodi vam parado delat! Ako hočete, da se bo udeležil slavnosti vlaganja sklepnega kamna, boste že morali zanj preskrbeti ukaz višje oblasti. Sicer naši klerikalci ne sprejemajo škofa tako slovesno kakor drugod, zato bi radi, da bi jim mi pomagali opravljati to službo, dasi nas ne morejo videti. Povemo vam, da kolikor bolj bote posameznike napadali zaradi cerkvenih zadev, toliko bolj nas bote odstranili od cerkve in nazadnje nam ne kaže drugega, da bi polnoma izostanemo, ker nečemo biti vam za nakovalo. Da pa strankarstvo razjeda prebivalstvo, ima dopisnik prav. Občinski odbor ne dovoli, da bi se nova cerkev zidala po davkih, ker smo uverjeni, da imate sami dovolj denarja za novo stavbo. Mi se bomo znali braniti cerkvenega davka. Ako bi pa vi imeli občinski odbor v rokah, potem gorje davkoplačevalcem. Zoper zidanje nove cerkve nismo prav nič, samo zgradite jo s svojim in cerkvenim denarjem, ne z našim.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

Eden največjih vzrokov prepriom med cerkvijo in med mesti je bilo vprašanje o delokrogu cerkvenih sodišč. Mesta so se postavljala na stališče, da cerkvena sodišča v posvetnih zadevah nimajo ničesar govoriti, nego da so kompetentna zgolj v duhovskih zadevah, med tem ko se je cerkev trudila, da bi prav v posvetnih zadevah zadobila čim večjo oblast. Najhuje je bilo nasprotje v slučajih ekskomunikacije. Cerkev je bila svoj čas dosegla, da je vsak izobčenec izgubil tudi vse državljanske pravice, da je izgubil svoje premoženje itd. Mestne občine pa so zahtevale, da se jim prizna pravica preiskati, če je ekskomunikacija utemeljena, sicer niso hotela pripoznati pravnih posledic od cerkvenih sodišč izrečenih izobčenj. Hudo nasprotje se je vnelo tudi zaradi zahtev, da so duhovniki v posvetnih pravniških vprašanjih podrejeni mestnim sodiščem in da morajo duhovniki ravno tako plačevati davke kakor vsi drugi mestni prebivalci. Duhovniki so se zlasti srdito upirali zahtevi, da morajo plačevati davke, in so tudi res dosegli, da je cesar Karol IV. l. 1359 pod najhušo kaznijo prepovedal duhovnike obdavčiti.

Materijalni in politični razvoj mest je nadalje prouzročil, da se je izkazala potreba, skrbeti tudi za take zadeve, ki so bile dotlej izključno v cerkvenih rokah. Mesta so začela skrbeti za šolstvo za preskrbljevanje bolnikov in ubožcev. Temu se je cerkev silno upirala, a brez uspeha.

Mesta so začela skrbeti za šolstvo, ko je vsled razvoja obrtnosti in trgovine postalo potrebno, da so si ljudje pridobili večjo izobrazbo, zlasti pa da so znali čitati, pisati in računati. Vseled tega so začele mestne občine že proti koncu 13. stoletja ustanovljati mestne šole, sčasoma so dobila vsa mesta svoje šole. Ustanovili so jih tudi tam, koder so že imeli cerkvene ali samostanske šole, ker te praktičnim potrebam niso bile primerne. Tekom 14. stoletja so tudi nastale deželiške šole, ki cerkvi še prav posebno niso ugajale. Cerkevne oblasti so zahtevale, da se vsaj vodstvo in nadzorstvo teh šol njim izroči, a občine se niso hotele udati tako, da je cerkev le v nekaterih mestih dosegla svojo zahtevo. Šele po izvršeni protireformaciji je cerkev v katoliških deželah dobila šolstvo v oblast in dobro skrbela, da je ljudska izobrazba kar mogoče zaostala. Posebno dobro se je to posrečilo pri slovanskih narodih v Avstriji. Slovani v Avstriji bi bili že dolgo odločilni faktor v državi, da se jih ni umetno zadrževalo v kulturi.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 30. junija.

— **Osebnosti.** Deželni predsednik baron Hein je šel za več tednov na dopust. — V VIII. čin razred so pomaknjeni profesorji dr. Valentin Korun, Anton Stritar in Martin Sinkovič v Ljubljani. Alojzij Virbnik v Novem mestu in Edvard Philipp v Kočevju. — Stalno je nameščen na II. drž. gimnaziji v Ljubljani začasni učitelj dr. Oton Jauker. — Višji evidenčni geometer v Radovljici, Henrik Hohn je premeščen v Slovenji gradec.

— **Dopolnilna državna zbornica volitev**, na mesto J. P. Vencajza, ki je odložil svoj državnozbornski mandat, utegne spraviti na površje — političnega mrlja. Od zanesljive strani čujemo, da se vrše pogajanja zaradi kandidature gospoda dvornega svetnika Šukljeja in vse kaže, da postane gosp. Šuklje naslednik Vencajzov.

— **Država in Nemci.** Kadar koli se oglasijo Slovani s kako željo vedno se naša preljubljena mečeha izgovarja, da jej ne more ugoditi, ker nima denarja. Za vojaštvo in za — Nemce ima pa denarja toliko, da ga kar proč meče. Nemcem se izpolni vsaka, tudi najnepotrebnejša želja, zlasti vsaka, ki omogoča Nemcem, da kulturno napredujejo, medtem ko se država na vso moč trudi, da bi slovanske narode v kulturo zadrževala. V tem tiči vsa modrost avstrijskih državnikov. Kako se dela se je sedaj novič pokazalo. S prihodom njim šolskim letom se ustanovi v Knittelfeldu na Štajerskem nova nemška realka. Toba četrta realka na Štajerskem. V tem, ko ima država za štiri realke na Štajerskem denarja dovolj, ne privošči celemu slovanskemu narodni eni ene same realke, ker hoče, da bi se Slovenci ne posvečali tehniškim studijem. Komaj so Nemci dosegli realko v Knittelfeldu, že so oglasili z novo željo. V Mariboru je dežela ustanovila učiteljsko, da bi slovanski štajler preplavila z nemškutarskimi učiteljicami, na Gorenjem Štajerskem pa zahtevajo, da na država ustanovi nemško učiteljsko in vlada jim bo seveda tudi ustregla. Tako gre leto za leto, tako se z državnim denarjem sistematično pospešuje nemštvo, slovanski narod pa se zatirajo.

— **„Tehant bodo prišli.“** (Višjim ljudskošolskim oblastim v preudarek.) Lansko leto izišle nove navedbe ter ukazi glede ljudskošolske pouka in počitnic itd. niso vsprejele posebno simpatično. Večina je godrnjala, češ, zakaj nam prikrajšujejo počitnice, čemu to in ono itd. Dokaz, da tudi izobražencem v govtovih zadevah leži v kosteh konservativizem. Neznatna manjšina pa se je postavila na idealno praktično stališče, trdeč, prav je, da se kar mogoče razširi šolski pouk, ker narod potreba v prvi vrsti šole, šole in šole. Nočemo preiskovati, kdo je imel prav in v kakem obsegu, pač tukaj le konstatiramo, da so gotovo omenjene navedbe in ukazi obveljali. Tako so se prikrajšale božične počitnice, tako se je odpravil praznik sv. Alojzija, tako se je ukazalo, da se tudi o priliki različnih cerkvenih slovesnostij ne sme prikrajšati šolski pouk itd. Vse to je torej v veljavi. Sedaj pa pridejo naš gospod fajmošter ter napišejo našemu šolskemu vodstvu uradni dopis, da pride dne 26. junija t. l. prečastiti gosp. dekan da bode ob polu 8. uri sv. maša, potem pa bode prečastiti v vsakem razredu po eno uro izpraševanja krščanske nauk. Pri konferenci, ki se je glede tega dopisa vršila v ponedeljek, dne 22. junija, je gospod fajmošter na vprašanje, kako si to misli, predlagal, da naj pridejo vsi šolski otroci, dopoludanski in popoldanski, dne 26. junija dopoludne v šolo, da jih bode gosp. dekan izpraševal. Potem naj se izpustijo popoldne naj bode prosto! Konferenca je v ožigled strogim ukazom glede prikrajšave šolskega pouka temu predlogu pritrdila le pod p

gojem, da višja šolska šolska oblast, torej c. kr. okrajni šolski svet, to dovoli. In glejte čudo! C. kr. okrajni šolski svet je dovolil! Danes je torej šola prost dan in le prečastiti gosp. tehant izprašujejo malo iz krščanskega nauka in le dopoldne. Opoludne pa imajo pri gospodu fajmoštru »trahant« in proti večeru se bodo opeljali domov po tem trudopolnem delu. In tako se je »per tot discrimina rerum« zgodilo, da smo anno domini 1903. na Breznici morali izkazovati gospodu tehantu večjo čast, kakor sv. Alojziju! Sedaj pa vprašamo slavne šolske oblasti: »Ali se sme zaradi komedijete gosp. tehanta cel dan šolski pouk zanemariti? Ali pa je še v veljavi srednjeveški klic: »Tehant bodo prišli!« — Na Breznici, dne 26. junija 1903. — Krajni šolski nadzornik.

— **Uradni popravek.** »Slovenski Narod« objavlja v št. 127. z dne 6. junija t. l. v rubriki »Dnevne vesti« z začetnimi besedami »Adjunkt Polensček«, notico, v kateri je rečeno, da je imenovan sodni adjunkt, opiraje se na neko klerikalno denunciacijo, odposlal orožnike na Slap, da zgrabijo tam v notici omenjene tri posestnike, ter jih pustil posamično pritirati k sodišču. Temu nasproti se na podlagi kazenskih spisov konstatuje, da je c. kr. žandarmerijska postaja v Vipavi omenjene tri osebe kot osumljene dejanja, vršivšega se pred 14 leti, iz lastnega nagiba prišla in izročila c. kr. sodišču v Vipavi. Ker so se radi dogodka, kojega ima notica v mislih, že v letih 1899 in 1901 vršile sodne poizvedbe zavoljo hudo delstva ropa, katere so se pa ustavile, ker se storilci niso mogli zaslediti, je c. kr. sodišče dotične obdolžence začasno priprlo do daljnjega ukaza preiskovalnega sodnika. Po predlogu c. kr. državnega pravdnika, kateremu so se predložili dotični kazenski spisi, je potem preiskovalni sodnik pri deželnem sodišču v Ljubljani s sklepom z dne 15. aprila 1903, opr. št. Vr 413/3/5, zoper dotičnike ukrenil uradno preiskavo radi hudodelstva ropa po §§ 190. in 192. k. z. in ob enem tudi redni preiskovalni zapor. Dalje se je reklo, da se višje oblasti ne ganejo, ker jim še ne zadošča, kar je Polensček od sedaj zakrivil. K temu se pripomni, da so se vršile v vsakem naznanjenem slučaju po višjem oblastvu poizvedbe, da so se pa dotični napadi na uradovanje in osebo imenovanega sodnega adjunkta izkazali kot neosnovani. C. kr. predsedništvo deželne sodnije v Ljubljani dne 28. junija 1903. Levičnik.

— **Promocija.** Dne 26. m. m. je bil na dunajski univerzi promoviran doktorjem prava odvetniški kandidat gosp. Karol Sturm iz Metlike. Čestitamo!

— **Prešernova veselica v »Zvezdi«.** Vse p. n. dame, ki so objavile svoje sodelovanje pri Prešernovi veselici v »Zvezdi«, se najuljudnejše vabijo, da se prav za prav neoljudno udeležijo seje, ki bo v sredo zvečer ob 7. uri v Sokolovi telovadnici. Na razgovor pridejo važne zadeve, zlasti glede priredbe in organizacije te veselice. Posebno se opozarjajo tiste dame, ki bodo sodelovale v jedilnih paviljonih, da se snidejo jutri že ob 6. uri zvečer v Sokolovi telovadnici. V objavljeni imenik dam, ki so objavile svoje sodelovanje, se je po nečelnem naključju vrnilo nekaj pomot. Nekatera imena so bila izpuščena, pri nekaterih pa je bilo zapisano napako krstno ime. Dotične dame naj to blagohotno oprostijo, saj morajo same uvideti, da se pri toliki množici imen taka pomota lahko primeri. Končno še omenjamo, da je c. kr. deželna vlada brez pogoja dovolila prireditve Prešernove veselice v »Zvezdi« — navzlic vsem spletkam.

— **Prva javna produkcija gojencev »Glasbene Matic«.** Je v soboto zvečer izvrstno vspela. »Glasbena Matica« stopa z vspehi svojega delovanja v koncertih in kakor kaže zadnja produkcija tudi v šoli gojencev prav energično in harmonično navzgor! Vse tri glavne stroke, klavir, gosli in solopetje se krasno razvijajo. Stopnjo, kakršne pred nekaterimi leti še nikakor nismo pričakovali, smo že sedaj dosegli in

to z lepimi muzikalnimi talenti, vztrajnostjo, pridnostjo in veliko nardajenostjo gojencev ter z izborimi, fino glasbeno čutečimi učitelji-umetniki, ki gojence v pravem duhu lepe glasbe vzgajajo! Produkcija je pokazala, da je »Glasbena Matica« pravo vselovensko kulturno vzgajališče slovenskega naroda na poti prave umetnosti. 16 goslarjev, 6 gojencev klavirja in 5 gojencev solopetja je pri prvi produkciji solistično in v ensembelu z jako lepimi vsepili nastopilo. Več o posameznih vspehih pomo poročali, ko se izvršite še ostali dve napovedani produkciji, katerih druga bo jutri in tretja v soboto zvečer. Velika dvorana »Nar. doma« je bila napolnjena do zadnjega prostora, s tako velikim zanimanjem zasleduje občinstvo produkcije naše izvrstne glasbene šole. Mnogi nastopi solistov že napravljajo prav koncertni utis in užitek je vsled mnogovrstnosti, spremembe in lepega muzikalnega predavanja zelo prijeten. Jutri večer je druga produkcija, ki ima vse nove točke na sporedu in med katerimi je še mnogo prav lepe koncertne višine in se je nadejati lepih koncertnih užitkov. O sliki in umetnostni stopnji, katero nam podajajo produkcije gojencev, hočemo po izvršitvi vseh več poročati, ker se slovenskega napredka v umetnosti zelo veselimo.

— **Druga javna produkcija gojencev »Glasbene Matic«.** koncem šolskega leta 1902/3. bode v sredo, dne 1. julija 1903. leta zvečer ob pol 8. uri v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma«. Spored: 1. W. A. Mozart: Sonata — fantazija — v C-molu, (1. stavek), na klavir svira gđ. Marija Jekovec. (Šola gosp. Fr. Gerbiča) 2. Grieg: Iz liirskih klavirskih skladb »Metuljček«, op. 43, na klavir svira gđ. Olga Plautz. (Šola g. J. Procházke) 3. a) C. M. Weber: Molitev iz opere »Čarostrelec«, b) W. A. Mozart: Arija paža iz opere »Figarova svatba«, poje gđ. Ljudmila Novak. (Šola g. Fr. Gerbiča) 4. W. A. Mozart: Thema con Variazioni, na klavir svira g. Anton Trost. (Šola g. J. Procházke) 5. W. J. pl. Wasielewski: Alla Pollacca za gosli op. 30, na gosli svira g. Miroslav Dežela. (Šola g. J. Vedrala) 6. a) Pergolesi: Ninetta, b) Schumann: Posvečenje, pesmi poje gđ. Angela Malič. (Šola g. Fr. Gerbiča) 7. St. Heller: Tarantella, op. 85. števil. 1, na klavir svira gđ. Marta Reich. (Šola g. J. Procházke) 8. H. Goetz: Arija Katarine iz opere »Ukročen je trmoglavke«. — »Zdaj pa se moč« poje gđ. Pavla Treo. (Šola g. M. Hubada) 9. Jakob Dont: Vijolinski kvartet. I. stavek: Allegro. II. stavek: Scherzo. III. stavek: Andante. IV. stavek: Presto. Svirajo: 1. gosli g. Miroslav Dežela, 2. gosli g. Josip Heybal, 3. gosli g. Ivan Karlin, 4. gosli g. Rudolf Sturm. (Šola g. J. Vedrala) 10. A. Tierfelder: Arija iz »Zlatoroga«, poje gđ. Olga Plautz. (Šola g. M. Hubada) 11. Mendelssohn: »Pesem brez besede«, op. 19. št. 3, na klavir svira gđ. Eda Orožen. (Šola g. J. Procházke) 12. Ch. Gounod: Balada in arija Margarete iz opere »Faust«, poje gđ. Erna Povše. (Šola g. M. Hubada) 13. Chopin: Fantasia impromptu, op. 66, na klavir svira gđ. Erna Noll. (Šola g. J. Procházke) Veliki koncertni klavir c. in kr. dvornega in komornega fabrikanta klavirjev Friderika Ehrbarja z Dunaja. Začetek produkcije točno ob pol 8. uri. — Konec proti pol 10. uri. Društveni člani, njih rodbine ter sploh prijatelji in podporniki »Glasbene Matic« se vabijo k produkciji. Vstop je prost. Tretja produkcija gojencev »Glasbene Matic« bo v soboto dne 4. julija.

— **»Glasbeni Matici«** je izročila gospa Uršula Souvan po želji neke pokojnega soproga gospoda Fran. Ks. Souvana znesek 200 K.

— **»Glasbena Matica«** uljudno vabi svoje člane na mnogobrojen obisk razstave ženskih ročnih del v »Mestnem domu«. Po sodbi vseh obiskovalcev je razstava tako krasno vspela, da zasluži vsestranske pozornosti ter priznanja izbornega delovanja narodnih dam, katere so v plemenite narodne in dobrodelne namene priredile krasno razstavo.

— **Ciril-Metodov kres ljubljanskega »Sokola«** bode gori v soboto, dne 4. t. m. na Drenikovem vrhu. Sokoli združijo s kresom mal pešizlet skozi Šiško, Koseze in z Večne poti k Dreniku. Člani v društveni obleki se zbirajo ob pol 8. uri zvečer v »Nar. domu«. — Bratje Sokoli! proslavite z mnogobrojno vdeležbo spomin slovenskih blagovestnikov.

— **»Sokolska ideja in Slovenci«**, brošura po 20 h izvod dobiva se v narodni trgovini gosp. Jerneja Bahovca na svetega Petra cesti.

— **Umrl** je včeraj zjutraj tukajšnji trgovec in hišni posestnik Alojzij Pauschin, tast našega skladatelja okrajnega glavarja V. Parme.

— **Zaključek demonstracij turnarske slavnosti v Ljubljani pred tukajšnjim deželnim sodiščem.** Povodom demonstracij dne 7. junija, ko se nemški turnerji imeli svojo slavnost, so proti večeru vojaki in orožniki zaprli vse dohode v »Zvezdo«. Ni čuda, da se na Kongresnem trgu in v Wolfvilih ulicah nabralo mnogo občinstva, in da so se zgodile nove demonstracije. Prva žrtva te demonstracije je postal Anton Pilar iz Velesovega, hlapec v Ljubljani, ker se ni hotel pokoriti povelju stražnikov, naj se odstrani iz Wolfvilih ulic. Na stražnikov opomin, da naj gre naprej in da naj ne zastaja, odgovoril je Pilar: »Kaj pa hočeta, ki sta z menoj vred ravno taka berača; in ker le ni hotel ubogati, bil je aretovan. Sedaj se je pa množica zavzela za aretovanca ter zahtevala, da se ga oprostijo; in res bi se bila tem javnem organom trda godila, da niso na upitje množice opozorjeni stražniki z mestnega magistrata prišli na pomoč in Pilarjevo oprostitev s tem preprečili, da je nadstražnik Ivan Ažman pozval množico, naj se razide. Odgovor na ta poziv je bil lučanje kamnov in kot tak storilec je bil prijel Ignacij Vidrih, čevljarški pomočnik v Ljubljani, kateri sam priznava, da je imel kamen v žepu in da je res enega med redarje vrgel. Kot tretja sumljiva oseba je bil prijel brivec France Sopčič, rodom Karlovcem. Ta je bil po stražniku Martinu Gerloviču obdolžen, da se je pripognil kot da bil pobral kamen, se potem zopet zravnil, in z roko zamahnil proti stražnikom. Sopčič se pa na ta način zagovarja, da se je le zaradi tega pripognil, ker si je hlačenico zavijal, roko je pa dvignil, da si je rokav popravil. Zadnji obdolženec je mesarski vajenec Ljudevit Pust iz Ljubljane ta priznava, da je rekel stražnikom: »mi ne delamo škandala, zakaj bi šli? mi smo zase družba, to je naša volja, če čmo, gremo.« Na stražniku po imenih vprašana je po pričevanju nadstražmojstre Hercoga odgovoril Sopčič, da se imenuje Zabrič, Pilar pa da se imenuje Kondiš. Kakor je pa Sopčičev brivski mojster Podkrajšek drugi dan pri policiji potrdil, ima ta res tri imena namreč, Sopčič-Vojnovič-Mufič. Vsi 4 obtoženi so bili krivim poznani pregreška rabnike, Sopčič in Pilar pa še prestopka zoper javne naprave ter obsojeni Sopčič in Pilar vsaki na 10 dni, Ignacij Vidrih na 7 dni Ljudevit Pust pa na 6 dni strogega zopora.

— **Društvo učiteljev in šolskih prijateljev ljubljanske okolice** je imelo zborovoti 2. julija v St. Vidu nad Ljubljano. Zaradi nepriznanih ovir se pa zborovanje preloži na nedoločen čas. Ant. Javoršek t. č. podpredsednik.

— **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo** zboruje dne 5. julija ob 1/11 uri pri sv. Križu tik Slatine. Ob desetih je ravnotam odborova seja.

— **Nesreča.** Zrakoplovec Leon Steffens je v nedeljo popoldne ponesrečil. Steffens se je hotel že 21. junija s svojim balonom dvigniti v zrak, a tedaj se mu je balon unel, tako da je moral svoj namen odložiti do te nedelje. Že 21. junija se je pokazalo, da Steffens ne zna prav dobro svoje stvari, da je šele začetnik in to so tudi potrdile vesti iz Zagreba, kjer je menda trikrat poskusil s svojim balonom vzleteti v zrak, a se mu ni nobenkrat posrečilo. V nedeljo popoldne se je na dirkališču slov. kolesarjev zbralo jako mnogo občinstva. Balon se je le počasni polnil. Ob polu 7. zvečer se je končno Steffens dvignil z balonom, a ni prišel posebno visoko. Balon menda ni bil prav dobro napolnjen. Ko je Steffens videl, da balon ne pojde višje, se je hotel s padalico spustiti na zemljo ter potegnil za dotično vrv. Ali balon ni bil prišel tako visoko, da bi se bila padalica mogla pravočasno razprostrti. Predno se je padalica odprla, je Steffens treščil na zemljo. Zlomil si je obe nogi in roko ter se tudi sicer težko poškodoval. Zdravniki so mu takoj priskočili na pomoč in odredili, da je bil prepeljan v deželno bolnico. Zdravniki upajo, da mož vzlic hudim in nevarnim poškodbam vendar okreva.

— **Vinski tat.** Včeraj zjutraj so zaprli čevljarja Karola Goršiča, stanujočega v Lenčetovi hiši v Wolfvilih ulicah št. 5. Kradel je že dlje časa vino, klobase in drva svojemu hišnemu gospodarju. V noči od 28. na 29. t. m. so ga čakali, da bode zopet prišel krašt. In res je tudi prišel bosonog in razoglav. Šel je čez dvorišče v hišo, vzel na omari ključ od kuhinje, šel v isto in potem v sobo, kjer se toči vino. Tukaj je dobil ključ od kleti, s katerim je odprl klet in šel ntri. Ko se je čez nekaj časa vrnil s vrčem polnim vina, ga

je pri kleti skriti redar prijel, a Goršič se mu je iztrgal in je zbežal na Pavšinov vrt in od tod na Ahčinov vrt, kjer pa ga je redar dohitel in prijel. Pri hišni raziskavi našli so pri Goršiču Lenčetu ukradena drva. Policija je Goršiča pridržala v zaporu in ga danes izročila deželni sodniji.

— **Mesečnik.** Anton Kavčnik, 21 let star, z Notranjimi Goric, kovaški pomočnik v Beli peči, je v noči od 27. na 28. t. m. padel s strehe na tla. Med padcem je zadel z brado ob rob okna v prvem nadstropju in si zbil 4 zobe. Težko poškodovanega so pripeljali v deželno bolnico. Kavčnik je mesečen in je ponoči vstal in šel skozi okno v podstrešnem stanovanju na streho in odtod padel na tla.

— **Napadeni vojaki.** V noči od 28. na 29. t. m. sta bila na križpotu Marije Terezije in Bleiweisove ceste napadena četovodja Fr. Fritsch od 27. pešpolka in desetnik Alojzij Rak od topničarskega polka. Napadli so ju trije fantje, oboroženi s triteljci in vilami. Rak je zbežal, Fritsch pa je bil pretepen in na glavi in na desni roki poškodovan.

— **Zaprli** so brezposelnega hlapca Matijo Lunarja, kateri je na sumu, da je ulomil v stanovaje Schifferrjevih hlapcev Ivana Zupana in I. Glogovskega na Dovozni cesti št. 4 in jima ukradel več obleke, uro in veržico in 30 K denarja.

— **Tat pri ofru.** Včeraj popoldne je v sv. Petra cerkvi pri ofru neki neznan mož hotel vzeti s kroznika bankovec za 10 K. Župnik je to opazil in prijel moža za roko, ki je takoj spustil bankovec in zbežal iz cerkve.

— **Nogo zlomila.** Kuharica Marija Meissnerjeva v službi pri Iv. Hermanu, lastniku panoptika v Jesenicah je na stopnicah pri veži spodrsnila, dobila levo nogo med dve stopnici in si jo zlomila. Ponesrečenko so pripeljali v bolnico.

— **Nepoštena kuharica.** Gostilničarki Rozaliji Pavškovi na Sv. Martina cesti št. 36 je njena kuharica kradla vino in jestvine in je tudi natakario napeljavala, naj isto stori. Ko so jo v nedeljo zjutraj pri tatvini zasačili, je pobežnila iz službe.

— **Tatvina.** Delavcu Matiji Kostrunu v Rebru št. 2 je v noči od 28. na 29. t. m. neznan tat ukradel iz stanovanja hlače, telovnik, suknjič in denarnico. Tat je pustil v stanovanju svojo raztrgano obleko.

— **Klobuk zamenil.** Dotičnik, ki je v brivnici g. Boltavzarja na Starem trgu zamenil svoj umazani črni klobuk s skoraj novim temnosivim, se pozivlja, da istega takoj nazaj prinese.

— **Na južnem kolodvoru najdene reči.** V času od 20. do 26. t. m. so bile na južnem kolodvoru sledeče reči najdene, oziroma oddane: par čevljev, dežnik, dve palici, glavnik in solčnik.

— **Pa gotovo še ni.** Gospod Dragotin Hribar je za minole praznike priredil pri Bončarju na Sv. Petra cesti pojedino. Med drugim je bila prinesena na mizo torta v obliki ježa. Upamo, da bodo Dragotinovi gostje ježe dobro prebavili — gotovo pa še ni!

— **Najnovejše novice.** Očeta je umoril v Stolnem Belemgradu neki Čezna. Očeta, s katerim je živel v prepiru, je sin zavratno napadel na cesti, ga zadavil ter mu z žepnim nožem odrezal glavo. — Nevargnega cerkvenega tatu so vlovili orožniki v Gor. Dravogradu v osebi 15letnega delavca Obiljo de Pozzo. Vlomil je v pušice raznih cerkev po Koroškem ter jih oropal. — Veliki izgredi so se primerili v Thornu v pruski Šleziji, ko so Poljaki zvedeli, da je pri ožji voliti irvoljen nemški kandidat Grossmann. Policija je šla z golimi sabljami nad demonstrante ter jih mnogo ranila. — Leopold Wölfling je vložil švicarski vladi zaradi raznih formalitet, da se more poročiti z gospo dično Adamovič. Bivši nadvojvoda se naseli v Ženevi ter je v prošnji objubil, da zaprosi po preteku postavnega roka za švicarsko državljanstvo. — Napad na policaja. Dunajski policaj, Slovenec Jakob Koštomaj, je bil zunaj mesta od neznanega zločinca napaden ter iz revol verja nevarno ranjen. — Dragonci — roparji. Dragonci 11. polka v Slobkerarju so napadli in s sabljami razsekali delavca Pešeno; končno so ga izropali ter polmrtnega moža vrgli na tir državne železnice, da bi zbrisali svoj zločinski sled. Težko ranjenega delavca so našli pred prihodom vlaka, a tudi zločinca so izsledili in in zaprli. — Nesreča na železnici. Med Bilbao in Saragoso je je padel vlak v reko Nagerilla. Devetdeset oseb je mrsvih, nad sto pa ranjenih. — Jubilej mesta Hall. Mesto Hall na Tirolskem je praznovalo zadnja dva dneva zelo slovesno 1000letnico svojega obstoja. Slovesnosti se se tudi udeležili nadvojvoda Evgen ter princ Ludovik in

princeznja Matilda Saksonsko-Koburško.

Nemiri na Hrvatskem.

V luhbreškem okraju ni vasi, kjer bi ne bilo oddelka vojakov. Ko so 26. junija v vasi Kunovec razglasili naglo sodbu, je narod proti temu protestiral. Kavalerija je na to bila poslana nad množico, ta pa je udarila z vilami in kosami na vojaštvo. Vojaštvo je streljalo. Štirje kmetje so bili na mestu ustreljeni, 6 je težko, 19 lahko ranjenih, 31 oseb pa je bilo odgnanih v ječo. V Varaždinu je sedaj 201 oseba v zaporu. Ker so vse ječe prenapolnjene, so vzeli v najem konjski hlev, kjer so zdaj ljudje zaprti. Splošna sodbu je, da je vseh nemirov v tem okraju kriv veliki župan Rubido, ki sedaj sam prosi, naj se nagla sodbu prekliče.

Tudi okrog Koprivnice in proti Belovaru se je začelo nevarno gibanje in so tudi tja že poslali nekaj vojaštva.

Kakor se vidi, odhaja Hedervary po 20letnem vladanju v znamenju nagle sodbu in z bandežjem, sestavljenim od dveh korov vojaštva, treh krvnikov in šest rabeljskih pomočnikov.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ribnica 30. junija. Občni zbor konsumnega društva je bil zelo viharen. Prišlo je do 300 kmetov, ki so prisotne duhovnike hudo oštevali in zmerjali. Po obnem zboru so prinesli kmetje ključa sodišču Konkurz napovedan.

Dunaj 30. junija. V »Slov. Narodu« že minoli teden napovedana ministrska kriza je sedaj nastala. Cesar se je iz Braunau-a, od koder je hotel iti v Ischl, nenadoma vrnil na Dunaj in ostane tu osem dni. Levičarski listi poročajo glede ministrske krize, da je domobranski minister grof Welsersheimb že podal demisijo, minister Rezek pa da hoče tudi demisionirati. Glavni vzrok krize je pač to, da se nagodba ni mogla parlamentarno rešiti.

Dunaj 30. junija. Neue Fr. Presse« javlja v večernem listu, da hoče minister Rezek zaradi tega odstopiti, ker se mu ni posrečilo, izposlovati češko vseučilišče na Moravskem.

Budimpešta 30. junija. Danes se je novo ministrstvo predstavilo poslanski zbornici. Sprejem od strani opozicije je bil skrajno neprijazen. Ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary in novi minister za Hrvatsko Tomassich sta bila zasmehovana in psovana. Ko je Tomassich vstopil v dvorano, je Pichler nanj zavpil, naj prekliče svoj zadnji govor, češ, da je bil naperjen proti Madjarom, ali pa naj se pobere nazaj v Zagreb. Opozicija je klicala ironično »Živio«. Predsednik grof Apponyi je z ozirom na to napravil smešno opombo, da je samo hrvatskim poslancem dovoljeno, hrvatski govoriti, kar je obudilo veliko veselost. Ministrski predsednik Khuen-Hedervary je najprej prečital kraljevski reskript glede imenovanja novega ministrstva. Ko je prečital konec »Dano na Dunaju...« je začela opozicija zopet razsajati in ironično »Živio« vpiti. Ministrski predsednik je potem pojasnil svoj program. Obžaluje, da volja večine vsled obstrukcije ni mogla priti do veljave, je dejal, da se je brambni zakon le začasno umaknil. Beseda »začasno« je opozicijo skrajno razburila. Začela je razbijati in vpiti: »Vi ste nas ogoljufali! Vi ste nas nalagali! Spravite se v Zagreb! Tako se lahko na Hrvatskem lažete, ne pa tu.« Vihar je bil tako silen, da ministrski predsednik dlje časa sploh ni mogel govoriti. Ko je zopet nastal mir, je Khuen povedal, da se je vojna uprava za letos zadovoljila s starim kontingentom rekrutov, pogajanja zaradi zvišanja pa se bodo nadaljevala in se predložijo zbornici nov brambni

Laestnina in tisk „Narodne tiskarne“.